

Marija Ujević Galetović

kiparica, slikarica, akademkinja i umjetnica kojoj se svaki put posreći

Čapljina, 23. rujna – 21. listopada 2017.

U povijesti nije zapamćen ni jedan vladar po dobru ako iza sebe nije ostavio dobru arhitekturu i vrijednu skulpturu / Kipar stvara paralelni, drukčiji svijet oslobođen narativnosti / Nisam sklona ni tradiciji ni avangardi, ne volim biti u krdu / Vrijeme će pokazati koji je kipar nadživio nas i naše vrijeme / Ja sam teški fizički radnik, a koji put mi se posreći ...

Iz razgovora Marije Ujević Galetović s novinarom Andrijom Tunjićem, Vijenac, MH Zagreb, 20. 7. 2017.

Marija Ujević Galetović

kiparica, slikarica, akademkinja i umjetnica kojoj se svaki put posreći

Umjetnička galerija, Hrvatskog kulturnog središta
Založbe kralja Tomislava - Čapljina
Trg hrvatske slobode br. 1

Čapljina, 23. rujna – 21. listopada 2017.

Nebeska vrata (Rajska vrata),
bronca u niskom reljefu, 349.0 x 192.4 cm, 2015. - 2016.

Vratnice Katedrale sv. Tereze Avilske u Požegi, postavljene su na obnovljenom pročelju crkve i blagoslovljene 27. rujna 2016. na svetkovini godišnjice posvete Stolne crkve Požeške biskupije.

Katedrala sv. Tereze Avilske u Požegi

Bilješka unaprijed

Podnaslovivši predstavljanje ovog sažetog izbora radova iz golema opusa Marije Ujević Galetović izložbom - kiparice, slikarice, akademkinje i umjetnice kojoj se svaki puta posreći - parafrazirali smo autoričinu tvrdnju iz intervjua s novinarom Andrijom Tunjićem, objavljenog ljetos u Vijencu MH.¹ Bilo je to u srpnju, neposredno nakon zatvaranja njezine izložbe u Galeriji Adris i u jeku naših priprema za ovu prvu samostalnu izložbu Marije Ujević Galetović ne samo u Čapljini, nego i svekolikoj BiH.

Već pri prvom koraku priprema – sastavljanju kataloškog popisa izložaka koji se, uključenjem njenih radova iz čapljinskih i ostalih zbirki iz BiH, razlikuje od rovinjskog – pokazalo se da je riječ o umjetnici koja sama za sebe voli reći da joj se koji put posreći. Publika i struka vide, a autoriteti poput Ive Šimata Banova te Igora Zidića pišu i svjedoče da Marija Ujević Galetović već više od četiri desetljeća uvijek sretno ostvaruje svoje kiparsko-slikarske zamisli i nastojanja.

Pregledavajući poslije bogato ilustriranu monografiju Šimata Banova o umjetničinu razgranatom opusu ostvarenom do 2007. godine, čitajući Zidićev predgovor izložbi u Rovinju, kojeg u nastavku *passim* citiram, te gledajući uživo njezine sjajne radove iz fundusa Moderne galerije: porculanskog Kafku iz 1976. i brončanog Matoša iz 1979. godine, mogu samo dodati da je povlastica razgovarati i surađivati s Marijom Ujević Galetović te da je prava radost u atelijskom okruženju promatrati njezina djela koja redom odlikuje jedinstven autoričin estetski kanon i ne podilaženje trendovima ili, prosti mi Bože, naručiteljima. Umjetnica za sebe kaže da je teški fizički radnik i da teži stvaranju svoga paralelnog svijeta, humanijeg i sadržajnijeg od puke stvarnosti, ali u toj težnji ona niže djela neosporno univerzalnih i vanvremenskih umjetničkih vrijednosti kojima, na našu sreću, oplemenjuju i naš svijet: od spomenika Ivani Brlić Mažuranić, u Velikoj Gorici iz 1988, Augustu Šenoi iz 1989, Otonu Kučeri iz 1998, Miroslavu Krleži iz 2004. i Jurju Križaniću iz 2010. u Zagrebu do nadosobnih ne spomeničkih skulptura poput Trkača, zaustavljenog na Savskom nasipu 1987. te znatizeljne Žene mačke uhvaćene pred prozorom zagrebačke Galerije Lauba 2001. Uz javnu plastiku u isti red univerzalnih vrijednosti ubrajamo i radove memorijalnog i sakralnoga značaja – od brončanog reljefa s likom Sv. Pavla, titulara 1992. godine obnovljene Župe i nove crkve u Retkovcu, Grobnice-kapelice Brune Bušića na Mirogoju iz 1997, Lastavice s vitraja u liturgijskom prostoru Crkve sv. Kvirina na Pantovčaku izvedene 2004. sve do – Nebeskih vrata – koja su na požeškoj katedrali Sv. Terezije Avilske blagoslovljena prošle godine. Za njih autorica kaže da su njeno najbolje djelo², kritika pak da su to Rajska vrata³, a puk ih je već okrstio zlatnim vratima. Dugi je to niz radova Marije Ujević Galetović koji nikako ne mogu biti plod sretnoga trenutka, nego su redom maestralni rezultati izvanredne maštovitosti, strpljivoga rada, golemog iskustva i pameti te kao ostvarenja jedne umjetničke, intelektualne i duhovne veličine daleko uzvišu hrvatsku likovnu umjetnost i njen kulturni i civilizacijski idiom.

¹ Vijenac, Matica Hrvatska, Zagreb, 20. srpnja 2017.

² „Ovo je moje najbolje djelo“ kazala je kiparica novinarki Korani Sutlić u intervjuu za Jutarnji list, objavljenom 27. travnja 2016. I u drugim prigodama Marija Ujević Galetović često ističe kako joj je posljednje ostvareno djelo uvijek i najdraže te da „tako što dobra još nije napravila“.

³ Željka Čorak. Vrata raja. O vratima požeške katedrale kiparice Marije Ujević, Vijenac, Matica Hrvatska, Zagreb, 27. listopada 2016.

Ovomu valja pribrojiti ovdje izloženu portretnu plastiku, zatim velike skulpture napeta volumena i savršeno uglačane površine s kojih sjaje rafinirani tonovi patine, pa slike - uzbibana mora i s dozom humora slikane humane i životinjske likove - te neizostavno i reljefe religiozne ikonografije iz Ravnoga i Visokog. Sva su ta ostvarenja apsolutna i nadvremenska vrijednost koja su kao takva ovjerovljeno pokriće povijesne uloge Marije Ujević Galetović u recentnim i budućim sumiranjima najviših dometa hrvatske likovne umjetnosti 20. i 21. stoljeća.

Je li Marija Ujević Galetović avangardna umjetnica? Upućeniji kolege, eksperti za kiparsko umijeće i suvremenu likovnu umjetnost o tome su već pisali i raspravljali. Dakako, osvrte su pisali slijedeći povijesno-umjetničke uzance za avangardnost u likovnom izražavanju, ali i poštujući osobnost i samosvojnost kiparičina izraza i svjetonazora kad je riječ o umjetnosti i pozivu za kojeg se odlučila. Za ovu priliku i bilješku koja prethodi uvodnom tekstu iz nadahnute studije kolege Igora Zidića,⁴ usudujem se priložiti mali dodatak. Da, kiparica, slikarica, akademkinja i umjetnica Marija Ujević Galetović avangardna je umjetnica ako avangardnim smatramo umjetnika koji stvara za sva vremena, ako avangardu u likovnom izrazu ne svodimo na proteste i destrukciju ili negiranje svega dobrog što su nam zavičajna i šira nacionalna, pa i europska umjetnička baština i tradicija namaknule. K tomu, biti avangardan u umjetničkom pozivu, složit će se mnogi, podrazumijeva biti napredan i prednjačiti u estetskom smislu i etičkom značenju kako kreativnog čina, tako i poslanja umjetnika. Budući da Marija Ujević Galetović ide u red onih umjetnika koji ne protestiraju nego rade, koji ne ruše nego grade i čije stvaralaštvo odlikuju prvorazredne estetske i etičke vrijednosti, smatramo ju avangardnom umjetnicom trajno ključajućeg stvaralačkog duha i par excellence okomicom naprednjaštva hrvatske likovne umjetnosti našega doba.

⁴Igor Zidić. Marija Ujević Galetović, katalog izložbe, Galerija Adris, Rovinj, 2017.

1. Torzo, bronca; v. 72 cm 1968.

2. Franz Kafka, porculan; v. 56 cm, 1976.

Marija s onu stranu brda, Marija s rive

(fragmenti)⁵

Iz starog je rodovnika hajdučke Dalmatinske zagore – Iz Imotskog, Vrgorca, Krivodola – odakle potječu i svi Ujevići – Ilija, Augustin (Tin), Mate, Ante, Jure i drugi – u hrvatski kulturni zemljovid upisana i jedna iznimna žena: Marija Ujević (1933), koja će se poslije, potpisivati: Ujević Galetović. Nije, kao neke, zatajila prezime voljenoga supruga, ali je ipak, za razliku od Ivane Brlić Mažuranić, na prvom mjestu sačuvala svoj „plemenski“ biljeg: *Ta sam, odakle sam*.

Jesam li odveć patetično započeo esej o djelu jedne kiparice? Jesam, ako je mjerilo priziv – jednostrani – na njezine „Korijene“. Nisam, ako je mjerilo teret nasljeđa. (Čuvam, k tome, prostor i za Marijinu drugu genetsku sastavnicu).

Nema dvojbe da je, kroz povijest dugovječnih borbi s osvajačima, Imotska krajina izrasla u tvrdo nacionalno uporište: ukratko, svijet muškaraca, oružja i – pisaljke (dlijeta). Starozavjetni je Bog muškarca (Mojsija) izabrao da bude tumač njegovih Zakona i njegov opunomoćenik; stari su Egipćani, pak, zaposlili svoga Pisara da bilježi u svitke i ploče faraonska slova: zakone i ugovore. Stoljećima su se na dvorskim kancelarijama i u samostanskim skriptorijima odgajali i vježbali zapisivači, kroničari, prepisivači. Zato su prvi povjesničari, prvi pisci svetačkih životopisa i djelâ za moralnu poduku, skriptori i iluminatori molitvenika, zapisivači legendi, rodoslovlja, pjesama o junačkim podvizima, prvi prevoditelji Biblije – bili muškarci. Nije to samo tako minulo, odumrlo, zastarjelo. Kada se početkom 20. stoljeća u nas pojavio Meštrović, mnoga su se muška pera pokrenula da ga prikažu kao onoga, kojega su hrvatska Povijest ili Božja providnost izabrali da ih otjelotvori.

„Zapiši, pa će i Bog zapamtiti“ – čuo sam od bosanskih i od hercegovačkih fratarâ. To je, dakako, značilo i: „Ne miješaj se, ženo, u muška posla i u Božju pamet“. Muškarac zapisuje, Bog – koliko treba i hoće – upamti.

Ima li u nas, uz Liku, muževnije krajine, tvrde i tradicionalnije, od one imotske? Rekao bih da takve nema. Ni kad je riječ o oružju, ni kad se govori šakama, ni ako pomišljamo na umijeće istrajavanja. Tu i takvu Imotu, muškom i junačkom – neutralnije: epskom – legitimiraju stoljeća ratovanja; ona ženu čine štitom kuće iznutra, dok je očevi i sinovi brane izvana. Žena je roditeljica, čuvarica potomstva, vatre i – jezika. Muški rod, barem što se jezika tiče, nimalo ne dvoji: zove ga materin-jim. Zna se i uvažava da mu je izvor u sisi punoj mlijeka, u skrbi koja mališu vezuje uz dom, uz ognjište i uz suknju i u žestini kojom žena, poput vučice, brani svoje ili povjereno joj dijete i brine mu o zdravlju i odrastanju, štiteći ga od svih pogibelji da bi, na kraju, odrastao u momka i pošao za ocem ili starijim bratom. (...) Kad sam, kao ilustrativne primjere ženstva u epskoj i muškaračkoj Morlakiji (rekao bi Fortis) navodio dvije osobe – s indikativnim imenima Ane i Marije – moglo se ustanoviti da se prva, Ana Vrdoljak (1833-1866) rodila uz najave preporodnog, „ilirskoga doba“, a druga Marija Ujević, u trenutku mira, koji se, potresom u Münchenu, upravo počinjao urušavati.

Lomna ilirska pjesnikinja Ana Vrdoljakova u domovinski se pjesnički imenik upisala u 11-oj godini života (što nije uspjelo ni Rimbaudu), a stoljeće mlađa, Marija Ujević, po ocu Krivodolka, Imočanka – rođena u Zagrebu – od mladosti značajna kiparica postavangardne formacije, u zrelo se doba afirmirala i kao slikarica pretežno ironijskoga, satiričnoga diskursa. Jedna se od njih dviju, slabاشna Ana, prihvatila lakšeg „muškog alata“: pera, a druga je, žilava i uporna Marija, od dida klesara preuzela dlijeto i oplemenila njegov obrt.

⁵Ljubaznošću autora teksta, likovnog kritičara i teoretičara likovnih umjetnosti prof. Igora Zidića, dobili smo dopuštenje citirati uvodno poglavlje (passim) iz njegova predgovora katalogu djela Marije Ujević, publiciranog u povodu izložbe održane u rovinjskoj Galeriji Adris od 13. travnja do 18. lipnja 2017. godine.

Dio smo te njezine snage lako i ne baš sugestivno mogli pripisati „dinarskim genima“, no što reći o onoj drugoj Mariji, mediteranskoj, u kojoj čvrstoću, upornost i neumoran rad natkriljuje briga za finoću površine, za tehničku dotjeranost, za melodične draperije, za lijepo i znakovito obrađene rubove ploha, za kulturološke reference? Da, taj se dio nje nije odvalio s Dinarida i nije mu predak Meštrović, nego – izdaleka – Laurana-Vranjanin, a izbližega možda Frano Kršinić ili Ivo Lozica. Zanimljivo je, u kompoziciji njezine autorske osobnosti, primijetiti kako se ona našla na susretištu klasičnih i modernih kiparskih nastojanja, oblutački ugrađene forme, što – s jedne strane – govori o njezinoj naravi, koja teži povijesnome dijalogu sadašnjosti s prošlim, koja praktički – dijelom – zastupa filozofiju kontinuiteta i, kroz to, sabiranjem različitih vremena, čini korak prema prethistorijskoj aktualnosti. Od Desideria da Setignana, Laurane ili kojega klasicista pa do majstora moderne napete forme i glatke površine poput Maillola, Brancusija, Arpa, Bakića i drugih.

Ona, stapajući u jedno te majstore prošlosti s prvacima modernoga doba i aktualne prolaznosti, uspostavlja i neku ravnotežu s prirodom do koje joj je više stalo, nego bi se, u prvi mah, moglo zaključiti. Za početak, bit će dostatno zamijetiti da je ona u ne baš idealnom trenutku, istakla svoju figuralnu opciju i ustrajno je zastupala, svjesna činjenice da je to njezina determinanta i da bi joj svako odstupanje od toga (svjetonazorskoga, semantičkoga, ikonološkoga) stajališta moglo pribaviti nepotrebne i neutemeljene aplauze, kao što joj je, zacijelo, pribavljalo i jednako neosnovane prijekore: *Tako mlada, a tako tradicionalna*. Ali, prije nego razmotrimo odnos kiparice Marije Ujević Galetović prema tradiciji, trenutak je da evociramo drugu sastavnicu njezine obiteljske genealogije. Ako je njezin otac izdanak dinarskih predaka, sin oca kamenara i klesara, majka je bila iz pitomijeg i mekšeg mediteranskoga svijeta: po ocu Kaštelanka, Jurasova, po majci, Mariji Lovrović, otočanka sa Silbe. U njoj se sastala dalmatinska *terra ferma* s inzularnim svijetom, koji, od početka 19. stoljeća, ne uspijeva držati korak s vremenom. Dok se plovilo drvenim brodovima, Silba se nosila s konkurentima na otocima i obali i izborila svoj morsko-prijevoznički, egzistencijalni zalogaj; kad su, najposlije, preteгли parni brodovi – mali otok, s jednim naseljem i malobrojn timer pučanstvom nije mogao izdržati nova nadmetanja. Djevojčicu Mariju Juras, buduću majku kiparice, upućuju roditelji u zadarski licej Sv. Dimitrija i povlače je u Split čim je Zadar pao pod vlast Italije. U Splitu maturira na klasičnoj gimnaziji, u Zagrebu upisuje Prirodoslovno-matematički fakultet i diplomira matematiku, fiziku i kemiju, koje će poslije predavati u školi. Bilo je očito da je ona „projekt“ snažne roditeljske želje da se intelektualno oblikuje, osamostali i da se otrgne od vjekovne uloge žene-kućanice, žene-majke i podložne supruge i pretvori u emancipiranu, modernu, obrazovanu ženu, koja će uza sve to, u stvarnosti biti i dobar duh svoga doma i dobra majka sedmoro djece, supruga Mate Ujevića, na glasu profesora, kroatista, književnog pjesnika, bibliografa, leksikografa i pisca – poduzetnog urednika *Hrvatske enciklopedije* (I-V), što se počela pripremati u banovinska vremena (1939), a tiskala se do kraja rata 1945. i ostala nedovršena. (...)

Kiparićini strast za morem, brodarenjem i ribanjem teško da je – kraj majke podrijetlom sa Silbe i iz Kaštela – potekla iz imotskog Krivodola. Majka, silbanska baka i kaštelanski dida prenijeli su joj, nevidljivim putom, nasljeđe Mediterana, a osnažili ga dugi boravci na moru, godine provedene kod časnih sestara na Korčuli – više Korčula, nego časne sestre – suprug Braćanin, pa s njim i Nazorov Brač. Ta joj morska i mediteranska komponenta daje stanovitu pjevnost – zapravo: melodičnost, što se lijepo razabire u mekom kontrapostu njezina *Franje Petrića* (1997), u *Lastavicama* Sv. Kvirina na Pantovčaku (2004), koje se, slijedeći nebeske struje i gravitacijske impulse kovitlaju kao ljetne čiope nad Stradunom, ali i u *Arkadiji*, u kojoj se pop-art, pod maskom Helade, zapravo sjeća latinske melakolije i tenebrozne, uspavano erotske sjete; a tu je i *Figura* u Vrsaru (1988) pa *Pobjegla iz raja* (2011) i druge. (...)

3. Mate Ujević, s.a. bronca; v. 66 cm

4. Antun Gustav Matoš,
bronca; v. 33 cm, 1979.

5. Autoportret, kamen; v. 34 cm, 1997.

Neka su zbivanja lako protumačiva, neka teža. Kako sam skloniji traženju konvergentnih crta i dodira, stapanju, a ne razdvajanju, što je i prirodni put genetskih procesa – to sam mogao potvrditi: onkraj mediteranske pjevnosti, oblosti i ugladenosti, a morlačke surovosti, oštine i grubosti ta se točka približavanja mogla prepoznati u načinu čitke jednostavnosti (ne ulazeći pritom u motive jednih i drugih). Ako je izdržljivosti i upornosti, bez kojih nema kipara ni klesara, preteгла očeva strana, u čistoj je (s)likovnosti više majčine osjetljivosti: nekoliko akvarela i jedna uljena slika, što potječu iz njezina djevojačkog doba, a sačuvali su se u obitelji, upućuju na posve iznimnu darovitost djevojčice, koja je teškom tehnikom akvarela ovladala s lakoćom, u igri, kao da joj se u mladoj ruci krila ruka Slave Raškajeva. (...)

Vidjeti je, da joj je njezino podrijetlo, povezujući dvije različite sastavnice (kao u genealogijama Milana Begovića i Tina Ujevića) – onu Zagore i onu Mediterana – stvorilo inicijalni poriv za bavljenje kiparstvom i slikarstvom. Ali nitko, pa ni ona, nije to što jest samo po ocu ili po majci, potreban je onaj oćut poziva koji mladu osobu upućuje u izbor zanimanja, u svijet nezavršiva rada. S predispozicijama, koje je imala – s vokacijom koju je osjetila – upustila se Marija Ujević u studij kiparstva na zagrebačkoj ALU. Dobar učitelj i vrstan kipar, Frano Kršinić, brinuo je o njezinu razvitku. (...)

Kad iz retrospektivnoga osvrta promotrimo njezino djelo vidi se da je početak pomalo neodlučan: iz završnih godina njezina studija doprlo je do nas tek nekoliko crteža, od kojih svi odaju značajke skice, zabilješke, inicijative; ne još i obilježja dovršenog, definiranog djela. Trebat će joj dvije godine da crtež-skicu pretoči u skulpturu. (...)

Ako s adekvatnom pozornošću razmotrimo skulpturu *Torzo* (1968) razabrat ćemo da su programske simplifikacije (pojednostavljenja) uspješno ostvarene, ali da se očituju – tu već i prilično poodmakle tendencije stiliziranja. Organičko se tijelo izgubilo: ostalo je nešto poput (uvjetne) naznake $\frac{3}{4}$ ženske figure, ali je to odčitavanje sadržaja kipa postalo moguće tek uz pomoć dviju (kao) ženskih sisa. Dok su u definiranju prethodnih figura aktova tu ulogu odigrale dvije polulopte – svakako izgledom bliže biološkome predlošku – sada se pojavljuju dva posve uglačana, neorganska oblika poput nekih mehaničkih hljebova, k tome posve hladne, objektivizirane površine, bez traga ruke ili elaboracije alatom. Da su sise doista sise ne govore nam one same, nego nam o tome kazuje njihov *broj* (dvije) i *položaj* na imaginarnome tijelu: *kvantifikacija i korelacijski odnos* zamjenjuju sve druge – implicitne – simbolizacijske naznake. Ako je to nekome trebalo poslužiti kao paradigma budućega razvoja – vrijeme ga je razuvjerilo: time je tek bila dosegnuta jedna točka evolucije, koja, međutim nije obilježila put nužnih (obvezujućih) promjena. Od toga trenutka stvorena je nova obveza kiparice: braniti slobodu svoga izbora, kao i pravo na oscilacije između organske i neorganske forme, koje su – obje – u funkciji skulpture. Marija će višekratno demonstrirati to svoje imanentno dvojstvo, gdje i u jednom djelu. U pojedinim glavama i figurama Matoševim to će rekombiniranje organskih s „prefabriciranim“ elementima dati dojmljive, doista sugestivne rezultate. Kada bih *Torzu* (1968) trebao naći najsrodnije potonje djelo pokazao bih na suhi „primitivistički“ portret *A. G. Matoša*.

U naravi Marije Ujević Galetović nije težnja da djelo pretvara u prijelaznu postaju prema nekom daljem imaginarnom cilju: ona radi i imaginira *sada* i ni jedna forma, ni jedan ustroj oblika nije tu tek stoga da bi se kroz njih ostvario proboj prema nekoj drugoj formi ili drugom ustroju oblikâ. Ona svakom kipu, kojim se bavi, daje konačan, neopoziv oblik. To je, možda, ono što joj, u aktualnom vremenu njezina života, diskretno pribavlja oznaku *tradicionalne* umjetnice.

6. Nives Kavurić Kurtović, bronca; v. 50 cm, 1981.

7. Glava, bronca; v. 38,8 cm, 1987.

Može se ta definicija i prihvatiti, jer bismo i mi, bez nje, teško složili našu sintagmu-strukturu kroz koju prosuđujemo njezino djelo: *moderni tradicionalizam*. Ono što je u njoj moderno i što joj pomaže da odoli ne samo oscilacijama ukusâ, nego i promatračkih pozicija, ne samo moda, nego i teleoloških, zadnjih pitanja u svezi sa smislom ljudskoga rada – napose: umjetničkog djelovanja – njezina je *jednostavnost*. Na neki, svoj način ona je transparentna: ne interpretira – čak ni ne evidentira – kaos, ne zalijeće se u galaksije, zadovoljava se – i to unaprijed kaže – da bude biljeg trajanja: svoga i drugih. Zato joj odlično polaze od ruke sepulkralni i sakralni zadaci. Na takvim temama i mjestima njezino biće – koje trpi strahove od neznanosti ljudske u svemiru – iskazuje najdublji naš osjećaj: zebnju pred Svijetom i Vremenom, a kiparski „prijevod“ te zebnje postaje spomenik protiv neumitne zemaljske prolaznosti: bilo da je riječ o Bruni Bušiću i njegovoj memorijalnoj kapeli (1997), bilo da je riječ o vratima katedrale u Požegi (2016), koja je Željka Čorak već okrstila „vratima raja“. ⁶ Kapela je sva od crnog mramora; vratnice su izlivenе u zlatnoj bronci. Prva – poziva na tišinu i sućutno prigibanje glave; druga, sa svjetlom, budi nadu da je nebo naša „druga domovina“. Najveće nade vezuju se nerijetko uz najmanje izgledе da se želje ispune. Još se sjećamo da smo čuli: „Za let si dušo stvorena“. Svakoga, kad pomisli na zadnje putovanje, prođu srsi i nema toga tko, pred zrcalom, u podmakli čas, ne bi upitao: „Možeš li, dušo letjeti?“ Prihvaćajući se takvih zadaća Marija se Ujević predstavlja i kao hrabra osoba. (...)

⁶ Željka Čorak, Vrata raja. O vratima požeške katedrale kiparice Marije Ujević, Vijenac, br. 591, Zagreb, 27. listopada 2016, str. 19.

8. Kozo jedna ...,
bronce; v. 180 cm, 2015.

9. Mačka III.,
bronca; v. 142 cm, 2011.

10. Zvijer, akril/platno; 150 x 140 cm, 2017.

11. Pobjegla iz raja,
bronca, v. 157 cm, 2011.

12. Crtež, tuš/papir; 50 x 36 cm, 1957 – 1958.

13. Crtež, tuš/papir; 50 x 36 cm, 1957 – 1958.

14. More, akril/platno; 150 x 140 cm, 2017.

15. Šuma, akril/platno; 150 x 140 cm, 2009 – 2012.

16. Pevsner, akril/platno; 200 x 150 cm, 2005.

17. Nevera (Prijetnja), akril/platno; 150 x 200 cm, 2017.

18. Sv. Franjo s pticama, bronca; 130 x 130 cm, 1977.

19. Križni put – VIII. postaja / Isus tješi Jeruzalemske žene, bronca; 72 x 67 cm, 2001 – 2003.

20. August Šenoa,

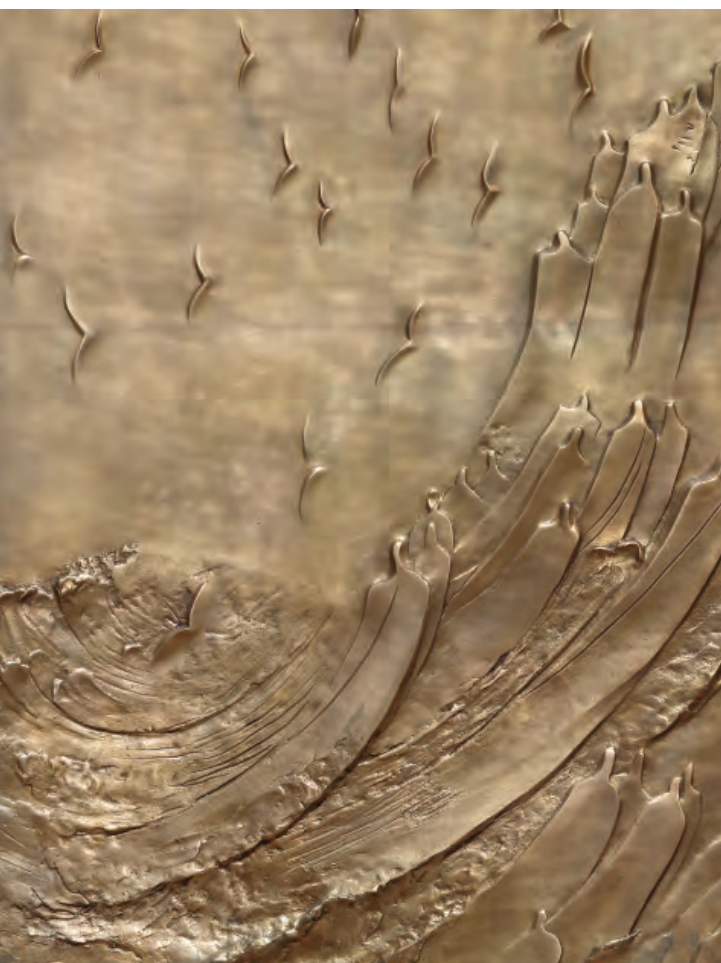
bronca: figura; v. 200 cm; stup o koji je oslonjena: 350 cm, 1987.

(Postavljen je u Zagrebu 1988. godine na križanju Branjugove, Vlaške i Palmotićeve ulice o 150 obljetnici njegova rođenja.)

21. Vjeko Božo Jarak, sadra; v. 35 cm, 2004.

Nebeska vrata (Rajska vrata) detalji

D. O. M.
 AUGUSTA
 MARIE THERESIA AUSTRIAE FEL. TRIUMPHATR. REG. APOSTOL.
 FRANCISCH. LOTHARING. AUGC. CONJUGG.
 PROVIDENTIA.
 REBUS SCLAVONIE VETERI. PROPE FLORI. REDDITIS.
 CIVI. ET MILITE. ORDINATIS.
 RELIGIONIS. CULTU. PROMOTO.
 SANCTITATE SUA. LEGIBUS. RESTITUTA.
 HAS
 BENEDICTO XIV. AC SUBINDE CLEMENTE XIII. UERAMQUE REG. MODEI
 D. THERESIAE. AEDES. EREXIT.
 AEDIBUS. ARAS.
 ARIS. E. CLERO. SUO. MINISTROS. ADDIDIT.
 NEVE DEFICERENT. UNQUAM.
 ALUMM. VIRTUTUMQUE. SEMINARIUM. ADJUNXIT.
 FRANCIS. THAUSZY. EPISC. ZAGRAB. A. SECRETIORIBUS. AUGC. CONSIL.
 SUEQUE IN SUPEROS PIETATIS IN PRINCIPI. GRATITUD. IN GREG. SUUM AMORIS
 MONUMENTUM. POSUIT.
 RITUQUE. S. R. E. CONSECRAVIT.
 M. D. CC. LXIII.

23. Autoportret, bronca; v. 30 cm, 1978.

22. Nebeska vrata (Rajska vrata),

bronca u niskom reljefu, 349 x 192.4 cm, 2015. - 2016.

(Vratnice Katedrale sv. Tereze Avilske u Požegi, postavljene su na obnovljenom pročelju crkve i blagoslovljene 27. rujna 2016. na svetkovini godišnjice posvete Stolne crkve Požeške biskupije.)

Katalog izložaka:

1. Torzo, bronca; v. 72 cm 1968.
2. Franz Kafka, porculan; v. 56 cm, 1976.
3. Mate Ujević, s.a. bronca; v. 66 cm
4. Antun Gustav Matoš, bronca; v. 33 cm, 1979.
5. Autoportret, kamen; v. 34 cm, 1997.
6. Nives Kavurić Kurtović, bronca; v. 50 cm, 1981.
7. Glava, bronca; v. 38,8 cm, 1987.
8. Kozo jedna . . . , bronca; v. 180 cm, 2015.
9. Mačka III., bronca; v. 142 cm, 2011.
10. Zvijer, akril/platno; 150 x 140 cm, 2017.
11. Pobjegla iz raja, bronca, v. 157 cm, 2011.
12. Crtež, tuš/papir; 50 x 36 cm, 1957 – 1958.
13. Crtež, tuš/papir; 50 x 36 cm, 1957 – 1958.
14. More, akril/platno; 150 x 140 cm, 2017.
15. Šuma, akril/platno; 150 x 140 cm, 2009 – 2012.
16. Pevsner, akril/platno; 200 x 150 cm, 2005.
17. Nevera (Prijetnja), akril/platno; 150 x 200 cm, 2017.
18. Sv. Franjo s pticama, bronca; 130 x 130 cm, 1977.
19. Križni put – VIII. postaja / Isus tješi Jeruzalemske žene, bronca; 72 x 67 cm, 2001 – 2003.
20. August Šenoa,
bronca: figura; v. 200 cm; stup o koji je oslonjena: 350 cm, 1987.
(Postavljen je u Zagrebu 1988. godine na križanju Branjugove, Vlaške i Palmotićeve ulice o 150 obljetnici njegova rođenja.)
21. Vjeko Božo Jarak, sadra; v. 35 cm, 2004.
22. Nebeska vrata (Rajska vrata),
bronca u niskom reljefu, 349.0 x 192.4 cm, 2015. - 2016.
(Vratnice Katedrale sv. Tereze Avilske u Požegi, postavljene su na obnovljenom pročelju crkve i blagoslovljene 27. rujna 2016. na svetkovini godišnjice posvete Stolne crkve Požeške biskupije.)
23. Autoportret, bronca; v. 30 cm, 1978.

U UMJETNIČKOJ GALERIJI HRVATSKOG KULTURNOG SREDIŠTA DO SADA SU IZLAGALI

- IZLOŽBA – IZ ZBIRKE HRVATSKOG MODERNOG SLIKARSTVA I KIPARSTVA

iz donacije prof. Vjeko Bože Jaraka

RAĐANJE ULJUDBENOG ŽARIŠTA

21. prosinca-20. siječnja 2007

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

- BLAŽENKA SALAVARDA, ak. slikarica

MOZAICI B. SALAVARDE-plemeniti biljezi

novije sakralne umjetnosti

31. ožujka-30. travnja 2007.

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

- prof. JOSIP POLJAN, ak. kipar

ODRŽANA RADOST STVARALAČKOG ČINA U KIPARSTVU

28. rujna-31. listopada 2007.

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

- IRIS BONDORA DVORNIK, ak. slikarica

SLIKE KRHKE TVARNOSTI I MAGIČNE IZGLEDNOSTI

28. rujna-31. listopada 2007.

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

- prof. JOSIP BIFFEL, ak. slikar

BOŽIĆU USUSRET.

23. prosinca 2007. -01. veljače 2008

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

- prof. FRANJO FRANCINA DOLENEC, ak. slikar

O USKRSU 2008.

19. ožujka -24. travnja 2008.

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

- prof. LJUBO LAH, ak. slikar

ulja, akvareli, gvaševi, crteži o 60. obljetnici

slikarova stvaralaštva

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

- JOSIP MARINOVIĆ, ak. kipar

PORTRETI, FIGURE I SKICE

20. rujna -18. listopada 2008.

izložbu priredio Đuro Vandura

- IZLOŽBA U POVODU OTKRIVANJA SPOMENIKA
IVI DULČIĆU

HRVATSKI UMJETNICI U POČAST IVI DULČIĆU

(Josip Biffel, Vladimir Blažanović, Franjo Dolenec,

Iris Bondora Dvornik, Zdenko Grgić, Ljubo Ivančić,

Željko Janeš, Ljubo Lah, Josip Poljan, Đurđa Gudlin Zanoški)

26. rujna 2008.

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-prof. JOSIP POLJAN, ak. kipar

OTKRIVANJE SPOMENIKA

IVO DULČIĆ – HRVATSKI SLIKAR

27. rujna 2008., park u Čapljini

-ĐURĐA GUDLIN ZANOŠKI, ak. kiparica
RETROSPEKTIVA

20. prosinca 2008. -31. siječnja 2009.

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-prof. KRUNO BOŠNJAK, ak. kipar

ZAUSTAVLJENI GOSTI

04. travnja-02. svibnja 2009.

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-prof. ZLATKO UGLJEN, arhitekt

50 GODINA UMJETNOSTI GRAĐENJA

07. studeni -05. prosinca 2009.

-JOSIP BIFFEL, IRIS BONDORA DVORNIK,

FRANJO FRANCINA DOLENEC, ĐURO SEDER

BOŽIĆNA IZLOŽBA

19. prosinca 2009. -23. siječnja 2010.

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

- Josip Biffel, Vasilije Josip Jordan, Josip Poljan,

Ljubo Lah, Blaženka Salavarda, Francina

Dolenec, Zdenko Grgić, Ante Despot, Radoslav

Viličić, Leila Michieli Vojvoda, Đuro Seder,

Slavko Šohaj, Zlatko Keser i Šime Vulas

POSTAJE KRIŽNOG PUTA U DJELIMA

HRVATSKIH LIKOVNIH UMJETNIKA

27. ožujka -24. travnja 2010.

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-OTVORENJE GALERIJE VJEKO BOŽO JARAK

GALERIJA MODERNE UMJETNOSTI PODKOSA U DUBRAVAMA

29. svibnja 2010.

izložbu priredili: Zlatko Ugljen projektant galerije i

Biserka Rauter Plančić

-prof. JOSIP BIFFEL, ak. slikar

BOŽIĆU USUSRET, slike i mozaici

18. prosinca 2010. -01. veljače 2011.

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-prof. ŠIME VULAS, ak. kipar

USKRSU USUSRET, skulpture i crteži

16. travnja -21. svibnja 2011.

izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-TIHOMIR LONČAR, ak. slikar

OD PASTORALNOG PREMA SAKRALNOM

17. rujna -15. listopada 2011.

izložbu priredio Stanko Špoljarić

-prof. ĐURO SEDER
ZAGLEDANI U BESKRAJ
17.prosinca 2011.-21.siječnja 2012.
izložbu priredio prof. Mirko Jozić

-KATARINE ŽANIĆ MICHIELI, ak.slikar,
prof. VALERIJA MICHIELI, ak.kipar,
prof. LEILE MICHIELI VOJVODA, ak.slikar
UPRISUTNJENA SLUTNJA TRANSCEDENTALNOG
31. ožujka - 5. svibnja 2012.
izložbu priredio prof. Stanko Špoljarić

-prof. V. JOSIP JORDAN
JORDAN, izložba slika i ČETRNAEST POSTAJA KRIŽNOG PUTA
iz crkve sv. Frane oo konventualaca u Splitu
20. listopada – 17. studenoga 2012.
izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-Josip Biffel,Iris Bondora Dvornik, Bruno Bulić, Kruno Bošnjak, Zdenko
Grgić, Ljubo Ivancić, Đurđa Gudlin Zanoški, Želimir Janeš, Kuzma Kovačić,
Zlatica Kovačiček Poljan, Ljubo Lah, Stipo Ledić, Josip Marinović, Valerije
Michieli, Omer Mujadžić, Josip Poljan, Šime Vulas, Nikola Reiser, Đuro
Seder, Stipe Sikirica, Slavko Šohaj, Zlatko Šulentić, Marija Ujević Galetović
PORTRETI
u dvije hercegovačke zbirke likovne umjetnosti 20. stoljeća,
skulpture i crteži
15. prosinca 2012. – 19. sječnja 2013.
izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-prof. ANTON VRLIĆ, ak.slikar
USKRSU USUSRET
23. ožujka - 20. travnja 2013.
izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-IVAN MAREKOVIĆ, ak.slikar
IZGLED I SLUTNJA KRAJOLIKA
08. lipnja - 06. srpnja 2013.
izložbu priredio prof. Stanko Špoljarić

-prof. KUZMA KOVAČIĆ
RETROSPEKTIVNA IZLOŽBA SKULPTURA
14. rujna - 12. listopada 2013
izložbu priredili Biserka Rauter Plančić i Milan Bešlić

-TOMISLAV BUNTAK
SLIKE BOŽIĆU I OTKRIVENJU USUSRET
21. prosinca - 25. sječnja 2014.
izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-prof. KRUNO BOŠNAK, ak. kipar
SLIJEDITI NJEGA - KRIŽNI PUT
12. travnja - 10. svibnja 2014.
izložbu priredio Nikola Albanež

-prof. ŠIME PERIĆ
SVEČANOST OBLIKA, slike i skulpture
12. rujna - 11. listopada 2014.
izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-TOMISLAV OSTOJA
SKULPTURE I SLIKE, iz donacije gradu Zagrebu
13. prosinca - 10. siječnja 2014.
izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-ZLATKO KESER
DUHOVNI TRAG CRTAČEVE RUKE
28. ožujka - 02. svibnja 2015.
izložbu priredili Biserka Rauter Plančić i Milan Bešlić

-UMJETNIČKA KOLONIJA ČAPLJINA
LIKOVNA KOLONIJA ČAPLJINA 2005.-2015.
19. rujna - 17. listopada 2015.
izložbu priredio Stanko Špoljarić

-STIPE SIKIRICA
KIPAR PJESNIŠTVA I PJESNIK KIPARSTVA
Božićna izložba u godini obilježavanja
300. obljetnice slavne obrane Sinja 1715.
19. prosinca 2015 - 23. siječnja 2016.
izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-prof. ZDENKO GRGIĆ
IZLOŽBA SKULPTURA, RELJEFA I SLIKA
USUSRET USKRSU 2016.
19. ožujka - 23. travnja 2016.
izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

- PRVACI HRVATSKE MODERNE
Vlaho BUKOVAC, Menci Clement CRNČIĆ,
Branislav DEŠKOVIĆ, Oton IVEKOVIĆ, Gabriel JURKIĆ,
Ivan KERDIĆ, Ferdo KOVAČEVIĆ, Miroslav KRALJEVIĆ,
Frano KRŠINIĆ, Nikola MAŠIĆ, Celestin Mato MEDOVIĆ,
Ivan MEŠTROVIĆ, Robert Frangeš MIHANOVIĆ, Josip RAČIĆ,
Mirko RAČKI, Marko RAŠICA, Slava RAŠKAJ, Ivan RENDIĆ,
Bela Csikos SESSIA, Zlatko ŠULENTIĆ, Rudolf VALDEC,
Emanuel VIDOVIĆ
24. rujna - 22. listopada 2016.
izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

-USUSRET BOŽIĆU
DJELA HRVATSKIH LIKOVNIH UMJETNIKA
17. prosinca 2016 - 21. siječnja 2017.
izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

- DESET GODINA ULJUDBENOG ŽARIŠTA
08. travnja - 06. svibnja 2017.
izložbu priredila Biserka Rauter Plančić

Nakladnik: Založba kralja Tomislava - Čapljina

Za nakladnika: Stjepan Šutalo

Uredništvo: Vjeko Božo Jarak
Biserka Rauter Plančić
Mara Bošković
Stjepan Šutalo
Zdenko Vego
Perica Jurković
Dragan Vrankić
Nikola Krešić
Pero Marković

Koncept izložbe i postav: Biserka Rauter Plančić

Tekst: Biserka Rauter Plančić
Igor Zidić

Fotografije: Goran Vranić
Slavko Knežević
Ilija Kordić
fra Ivan Nuić
arhiva Ustanove Založbe Kralja Tomislava

Viši suradnik: Mišel Stojanović

Grafičko oblikovanje: Slavko Knežević
Perica Jurković

Tisak: Suton d.o.o. Široki Brijeg

Naklada: 500 primjeraka

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, Sarajevo

73/75.(083.824)
069.02:73/75]:061.4(497.6
Čapljina)''2017''(083.824)

MARIJA Ujević Galetović : kiparica, slikarica, akademkinja i umjetnica kojoj se svaki put posreći : Čapljina, 23. rujna - 21. listopada 2017. / Umjetnička galerija Hrvatskog kulturnog središta ; [koncept izložbe i postav Biserka Rauter Plančić ; [tekst Biserka Rauter Plančić, Igor Zidić] ; fotografije Goran Vranić ... [et al.]. - Čapljina : Založba kralja Tomislava, 2017. - 43 str. : ilustr. ; 28 cm. - (Založba kralja Tomislava ; 37)

ISBN 978-9958-576-18-8

COBISS.BH-ID 24350470